

PLAN REALIZACJI MATERIAŁU NAUCZANIA FIZYKI W GIMNAZJUM WRAZ Z OKREŚLENIEM WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH

- Krzysztof Horodecki, Artur Ludwikowski, *Fizyka 1. Podręcznik dla gimnazjum*, Gdańskie Wydawnictwo Oświatowe
- Krzysztof Horodecki, Artur Ludwikowski, *Fizyka 1. Zeszyt ćwiczeń dla gimnazjum*, Gdańskie Wydawnictwo Oświatowe

POZIOMY WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH

K – konieczny ocena dopuszczająca (2)

P – podstawowy ocena dostateczna (3)

R – rozszerzający ocena dobra (4)

D – dopełniający ocena bardzo dobra (5)

Stopień	Zakres wymagań
dopuszczający	około 75% wymagań koniecznych
dostateczny	prawie w pełni wymagania na stopień dopuszczający oraz około 75% wymagań podstawowych
dobry	prawie w pełni wymagania na stopień dostateczny oraz około 75% wymagań rozszerzających
bardzo dobry	prawie w pełni wymagania na stopień dobry oraz około 75% wymagań dopełniających
celujący	prawie w pełni wymagania na stopień bardzo dobry oraz wymagania wykraczające

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który:

- posiada wiadomości i umiejętności wykraczające poza program nauczania,
- potrafi stosować wiadomości w sytuacjach trudnych (nietypowych, problemowych),
- umie formułować problemy i dokonuje analizy lub syntezy nowych zjawisk,
- umie rozwiązywać problemy w sposób nietypowy,
- osiąga sukcesy w konkursach pozaszkolnych,
- sprostął wymaganiom K, P, R, D.

Tematy nieobowiązkowe oznaczono szarym paskiem.

CZĘŚĆ I

DZIAŁ	ZAGADNIENIA	TREŚCI SZCZEGÓŁOWE	SZCZEGÓŁOWE CELE EDUKACYJNE			
			WYMAGANIA KONIECZNE UCZEŃ:	WYMAGANIA PODSTAWOWE UCZEŃ:	WYMAGANIA ROZSZERZAJĄCE UCZEŃ:	WYMAGANIA DOPEŁNIAJĄCE UCZEŃ:
POMIARY I JEDNOSTKI	Pomiary i jednostki.	Na czym polega pomiar? Wielkości fizyczne i ich jednostki. Dokładność pomiaru.	<ul style="list-style-type: none"> • zna podstawowe jednostki długości, czasu i masy, • potrafi dobrać przyrządy do pomiaru danej wielkości fizycznej, • umie wykonać proste pomiary długości i czasu, • zdaje sobie sprawę, że oprócz podania wyniku pomiaru należy podać jednostkę mierzonej wielkości.	<ul style="list-style-type: none"> • wie, że każdy pomiar jest obarczony niepewnością, • umie przeliczać jednostki, wykorzystując zależności między różnymi jednostkami, • zapisuje wyniki pomiarów w formie tabeli.	<ul style="list-style-type: none"> • umie ocenić niepewność pomiarów, • wskazuje czynniki istotne i nieistotne dla wyniku pomiaru.	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi wyjaśnić konieczność ujednolicenia stosowanych jednostek.

SILY	<p>Siły. Dźwignie. Moment siły.</p>	<p>Siła jako miara oddziaływań. Siła ciężkości. Graficzny obraz siły. Siła wypadkowa sił działających wzdłuż jednej prostej. Mierzenie sił. Masa a ciężar. Dźwignia dwustronna, bloczki i kołowrót. Moment siły jako miara „zdolności siły” do powodowania obrotu ciała. Obliczanie momentów sił w prostych przykładach. Wypadkowy moment sił.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zna jednostkę siły, • podaje przykłady sił i rozpoznaje je w różnych sytuacjach praktycznych, • wie, jak graficznie przedstawiać siłę, • wie, co oznacza równoważenie się sił, • wie, co to jest siła wypadkowa, • wie, że siły mogą działać również na odległość, i potrafi podać przykłady takich sił, • potrafi zmierzyć siłę ciężkości, • wie, do czego służy siłomierz i z czego jest zbudowany, • zna zasadę działania dźwigni dwustronnej, bloczków oraz kołowrotu, • potrafi wskazać urządzenia, w których wykorzystuje się dźwignię, bloczki oraz kołowrót, • wie, co to jest moment siły. 	<ul style="list-style-type: none"> • wie, że siła jest wielkością wektorową, • potrafi podać przykłady wielkości wektorowych i skalarnych, • wie, jak dodaje się siły działające wzdłuż jednej prostej, • rozumie, na czym polega wyskalowanie siłomierza, • umie wyznaczyć, korzystając z siłomierza, przybliżoną masę przedmiotu, • potrafi, znając masę przedmiotu, wyznaczyć jego przybliżony ciężar, • umie wyjaśnić korzyści wynikające ze stosowania bloczków, dźwigni oraz kołowrotu, • umie obliczyć moment siły w prostym przykładzie, • zna jednostkę momentu siły. 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi narysować wektory siły w danej skali i obliczyć siłę wypadkową (sił działających wzdłuż jednej prostej), • umie sporządzić wykres zależności wydłużenia sprężyny od działającej na nią siły, • potrafi na podstawie wykresu przewidzieć wydłużenie sprężyny pod wpływem danej siły, • rozumie różnicę między pojęciami masy i ciężaru, • potrafi rozwiązywać zadania dotyczące maszyn prostych, • potrafi wyznaczyć masę dowolnego ciała za pomocą dźwigni dwustronnej i innego ciała o znanej masie, • potrafi wykazać doświadczalnie warunki równowagi dla dźwigni i bloczków, • potrafi wyjaśnić na wybranym przykładzie pojęcie wypadkowego momentu sił. 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi wyjaśnić, dlaczego podniesienie przedmiotu na Księżycu wymaga użycia mniejszej siły niż podniesienie go na Ziemi, • wie, w jaki sposób zrobić ze sprężyny siłomierz, • umie zaprojektować układ bloczków do podniesienia ciała o dużej masie, • potrafi wyjaśnić, jakie są wady i zalety stosowania dźwigni, • potrafi znaleźć ramię siły działającej w danej sytuacji, • umie obliczać wypadkowy moment działających sił.
-------------	---	--	---	---	---	---

RUCH	<p>Prędkość. Przyspieszenie. Rodzaje ruchów. Opis ruchów za pomocą wykresów.</p>	<p>Pojęcie prędkości. Jednostki prędkości i ich przeliczanie. Pojęcie przyspieszenia. Jednostka przyspieszenia. Klasyfikacja ruchów. Przyspieszenie ziemskie. Odczytywanie z wykresów $S(t)$, $u(t)$ położenia i prędkości ciała. Sporządzanie wykresów zależności położenia i prędkości od czasu.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wie, jak obliczać prędkość w ruchu jednostajnym, • wie, jakie są jednostki prędkości, • wie, co to jest przyspieszenie, • zna jednostkę przyspieszenia, • wie, jak obliczać przyspieszenie w ruchu jednostajnie przyspieszonym prostoliniowym, • wie, z jakim przyspieszeniem spadają na ziemię ciała, • potrafi z wykresu zależności położenia od czasu odczytać położenie ciała w danej chwili, • odróżnia ruch krzywoliniowy od prostoliniowego, jednostajny od niejednostajnego oraz przyspieszony od opóźnionego, • potrafi z wykresu zależności prędkości od czasu odczytać prędkość ciała w danej chwili. 	<ul style="list-style-type: none"> • wie, że prędkość i przyspieszenie są wielkościami wektorowymi, • rozumie różnicę między prędkością średnią a chwilową, • umie przeliczać jednostki prędkości, • umie, na podstawie danych z doświadczenia, opisu słownego, sporządzić wykres zależności wartości prędkości od czasu. 	<ul style="list-style-type: none"> • umie rozwiązywać zadania, korzystając z definicji prędkości średniej (chwilowej w ruchu jednostajnym), • umie rozwiązywać zadania, wykorzystując wzór $a = \frac{\Delta v}{\Delta t}$, • potrafi interpretować proste wykresy zależności położenia od czasu, • wie, jak zmienia się prędkość w różnych rodzajach ruchu, • potrafi opisać ruchy: jednostajny, jednostajnie przyspieszony i jednostajnie opóźniony, • potrafi obliczyć drogę jako pole pod wykresem prędkości od czasu. 	<ul style="list-style-type: none"> • umie posługiwać się nietypowymi jednostkami prędkości (np. węzeł), • umie na podstawie zaplanowanego doświadczenia wyznaczyć prędkość średnią, np. marszu, biegu, pływania, jazdy rowerem, • potrafi, korzystając ze wskazań szybkościomierza, oszacować wartość przyspieszenia średniego samochodu, którym jedzie, • potrafi interpretować złożone wykresy zależności położenia od czasu, • potrafi rozróżnić ruch jednostajnie zmienny i niejednostajnie zmienny, • rozumie, czym jest proporcjonalność dwóch wielkości, • potrafi wskazać, które wielkości fizyczne opisujące ruch są wprost proporcjonalne, a które nie są (w danym ruchu).
-------------	--	--	--	---	---	---

SIŁY I RUCH	<p>Zasady dynamiki Newtona. Siła tarcia. Zasada zachowania pędu. Ruchy krzywoliniowe.</p>	<p>Bezwładność ciała. Zależności $a = \frac{F}{m}$. Wzajemność oddziaływań. Pojęcia siły akcji i reakcji. Pojęcie pędu. Związek $p = mv$. Jednostka pędu. Odrzut. Siła jako przyczyna ruchu krzywoliniowego. Ruch po okręgu. Okres, częstotliwość, prędkość (liniowa) w ruchu po okręgu. Tarcie statyczne i kinetyczne. Zależność sił tarcia od rodzaju powierzchni i ich wzajemnego docisku (jakościowo). Opór powietrza. Zależność oporu powietrza od prędkości (jakościowo).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zna drugą zasadę dynamiki, • posługuje się pojęciem siły ciężkości, • umie obliczać ciężar ciała o znanej masie, • zna pierwszą zasadę dynamiki, • wie, co to jest bezwładność ciała, • zna trzecią zasadę dynamiki, • wie, że oddziaływania są wzajemne, • wie, jak obliczać pęd, • zna jednostkę pędu, • wie, jak nazywa się siła będąca przyczyną ruchu po okręgu, • zna pojęcie okresu i częstotliwości obrotów, • zna jednostkę okresu i częstotliwości obrotów, • umie podać wpływ sił oporów na ruch ciał, • zna pozytywne i negatywne skutki sił tarcia. 	<ul style="list-style-type: none"> • umie stosować do obliczeń związek między masą ciała, przyspieszeniem i siłą, • wie, że siła jest potrzebna do zmiany wartości prędkości lub kierunku prędkości, • opisuje wzajemne oddziaływanie ciał, posługując się trzecią zasadą dynamiki, • wie, że siły akcji i reakcji się nie równoważą, • wie, że pęd jest wielkością wektorową, • potrafi podać przykład sytuacji, w której siła działająca na ciało odgrywa rolę siły dośrodkowej, • wie, jak skierowane są wektory prędkości i siły dośrodkowej w ruchu po okręgu, • potrafi obliczyć częstotliwość obrotów, znając okres obrotów, • potrafi wyjaśnić, od czego zależy wartość sił oporu ruchu. 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi powiązać jednostkę siły z innymi jednostkami układu SI, • umie opisać ruch ciała na podstawie wartości i kierunku wektora siły wypadkowej sił działających na ciało, • potrafi wskazać w konkretnym przykładzie siły akcji i reakcji, • umie stosować zasadę zachowania pędu w prostych przykładach, • potrafi wyjaśnić zasadę działania silnika odrzutowego, • umie wskazać w różnych sytuacjach siły mające charakter siły dośrodkowej, • potrafi narysować wykres zależności maksymalnego tarcia statycznego od siły nacisku. 	<ul style="list-style-type: none"> • umie wyjaśnić, w odniesieniu do drugiej zasady dynamiki, zachowanie się ciał w różnych sytuacjach, • umie wyjaśnić, w odniesieniu do trzeciej zasady dynamiki, zachowanie się ciał w różnych sytuacjach, • umie stosować zasadę zachowania pędu w złożonych przykładach, • potrafi wykazać, że ruch krzywoliniowy jest ruchem z przyspieszeniem, • wie, czym jest współczynnik tarcia, • umie doświadczalnie wyznaczyć współczynnik tarcia.
-------------	---	---	---	---	--	--